

Integrita a jednota / Mnohost a jednota / Jednota a mnohost

Počítání předpokládá mnohost (aby bylo vůbec co počítat); zároveň však mnohost předpokládá multiplicitu jednot: kde nejsou jednoty, není také co počítat. Problém je ovšem v tom, že velmi často – třeba i z docela praktických důvodů – můžeme za „jednotu“ počítat (a považovat) i něco, co ve skutečnosti žádnou jednotou není. Musíme tedy bedlivě rozlišovat: něco, co k sobě bytostně ani nepatří, ale je pospolu blízko sebe, můžeme brát jako „jednotu“, a můžeme to i pojmenovat a srovnávat s jinými podobnými, ba dokonce s jinými i počítat – a přece o žádnou skutečnou jednotu nejde. Pak musíme vědět, že jde jen o „jakoby“ jednotu, nepravou jednotu, jejímž základem a vykonavatelem (tvůrcem) jsme my, je to náš přístup k nějaké množině, která nějak (ať už jen v našich očích nebo i nějakým splením nebo jinou setrvačností) drží „pohromadě“ a vypadá, jako by to nějaká jednota vskutku byla. Něco jiného je ovšem taková mnohost, která je vskutku vnitřní mohoucností držena nejen pohromadě, ale právě v jednotě. Nejznámější a nejnápadnější je ovšem jednota organická, jednota živých organismů, živých bytostí. Nicméně na nižších úrovních musíme předpokládat rovněž jakýsi typ „jednot“, byť nikoliv organických. Snad nejvýznamnější charakteristickou vlastností skutečných (pravých) „jednot“ (hned po niterné povaze jejich integrity) je jejich distance, vydělenost, osamostatněnost vůči jiným jednotám (a jejich hromadám). A právě v tom spočívá faktická (a tedy nikoli jenom myšlená, pojmová) spjatost každé „jednoty“ (případně jednotky – viz např. Teilhardova „l'unité naturelle“) s pluralitou, s mnohostí. Tam, kde nejsou (resp. kde by nebyly) žádné jiné „jednoty“, rovněž niterně sjednocené a od ostatních vydělené, žádná takto izolovaná jediná „jednota“ by nemohla „být“, tj. nemohla by se uskutečnit výkonem svého „bytí“.

(Písek, 060802-1.)